

A polgári iskolai tanárok kongresszusa.

A pénzügyminiszter javítást ígért.

Az ország összes polgári iskolai tanárai kongresszusra gyűltek össze hétfőn Budapestre. E szerint ma szünetelt a tanítás a polgári iskolákban országsszerte. A fővárosi tanács is kiadta a szünetet. A régi országház nagytermében, folyosóin és előcsarnokában ez okból mintegy 1200 polgári iskolai tanár és tanítónő gyűlt össze.

Mi volt az oka ennek a nagygyűlésnek?

Semmi egyéb, mint egy törvénytelen gyakorlat, amit a kultuszminiszterium a polgári iskola tanáraival immár négy évtizede folytat és amely most már tarthatatlan lett. Ugyanis állami alkalmazottaknak nem adtak állami nyugdíjat, hanem bekényszerítették őket a magánjellegű tanítói nyugdíjintézetbe. Az állam 50.000 tisztviselője, altiszte és hivatalszolgája számára volt állami nyugdíj, de az állami polgári iskolai tanárok számára, akiket mindenünnen leszorítottak és mindenben megrövidítettek, ezeknek még állami nyugdíjat sem engedtek. A szociális izgatásra így a legjobb talajjá lett a polgári iskolai tanárság.

A tizenkettedik órában azonban a pénzügyminiszter meggondolta magát és ígéretet tett a nála járt száztagú bizottságnak a kedvező változásra. Leirhatatlan volt a tanárság öröme, hogy ők is részesedni fognak az új nyugdíjtörvény áldásaiban és most már remélik, hogy a 35 éves szolgálatidőt is elérik, amennyiben a középiskolai tanárokkal egyértékű munkát végeznek hét osztályra kiegészítendő iskoláikban.

A közgyűlést majdnem megzavarta a
1912. november 19., kedd.

ciáldemokrata tanároknak egy agilis csoportja Zigány Zoltánnal élén. Kétségtelen, hogy Zigány Zoltán érdeme a kongresszus összehívása, mert ő volt az, aki az illetékes körök halasztásába bele nem nyugodott. Azonban a kongresszus célját már túlhaladta az az indítványa, hogy a kongresszus egy politikai kérdésben, az általános titkos választójog kiterjesztése érdekében is állást foglaljon. Az egész nagygyűlés helyeselte ezért az elnök eljárását, hogy ezt a pontot elnöki jogánál fogva egyszerűen kirekesztette a tanácskozásból.

A gyűlés lefolyása ez volt:

A délelőtti gyűlés.

Elsőnek Sággy Gyula elnök mentegette az illetékes köröket azért, hogy a kongresszus halasz-

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző

Cím A polgári iskolai tanárok kongresszusa.

Forrás: Budapesti hírlap

Bp.

1912 XI/19

(Hely)

Osztályozás

Tárgy

371.16

Hely

Idő 1912

Személy

Helyszám

last szenvedett. Ajánlotta, hogy a kongresszus elnöke dr Kovács János legyen.

Kovács János a kongresszusnak egyhangúlag megválasztott elnöke, azzal nyitja meg a tanácskozást, hogy a polgári iskolai tanárság ügye kétségtelenül igazságos és ez a tudat, valamint a kongresszus rendkívüli látogatottsága és egyértelműsége kell, hogy megváltoztassa az illetékes körök véleményét. (Eljenzés.)

Ezek után Szenes Adolf előadó tette meg előterjesztését. Elkeseredéssel eltelve, — ugymond, — törvénykönyvvel kezünkben a nemzet itéletére appellálunk. Nem tűrjük tovább, hogy minden fizetésrendezésnél megrövidítsenek. Nem engedjük, hogy nyugdíjügyünk rosszabb legyen az iskolaszolgákénál. Nem vállaljuk többé a levezető csatorna szegénytelen szerepét. Mi neveljük a magyar közép osztálynak produktív tere törekvő rétegeit. S mi a hála? A miniszter azt mondta, hogy ennél jobb nyugdíjjavaslat nincs Európában és ezt még a szolgákra is kiterjesztik, de 1300 polgári iskolát tanárt kizárnak abból. Váolja az új törvény nyelét és a veszteségeket, melyeket a tanárság szenved. Meghagyja a polgári iskolai tanárságot abban a magán nyugdíjintézetben, amely szegénysége miatt az éhségre ítéli a rászorulókat. Ennek a nyugdíjintézetnek körébe illetéktelenül szorították be a tanárságot és most ennek következményeit kénytelenek elszenvedni. A tanítói nyugdíjintézet felállításakor nem is gondolták, hogy ide az állami tanárokat és tanítókat behelyezzék. Mert itt a legnagyobb nyugdíj csak 400 koronáig emelkedett. Még a közigazgatási bíróság is helyt adna az ilyen besorozás elleni felszólalásnak. Törvénytelen volt az a miniszteri rendelet, amely ezt megtette. Kivették ezzel a tanárok özvegyeinek a szájából a sokszor megérdemelt falatot. S most, nemhogy ezt megkorrigálnák, hanem folytatják a törvényteleniséget. Azt mondják, hogy a kultuszminiszterium mellettünk van. Hát akkor mi jögon mondja a pénzügyminiszter, hogy 50.000 tisztviselő számára van nyugdíj, de 1300 tanár számára már nincs.

A tanárságot bekényszerítették a tanítói nyugdíjalapba, amely ma már ugyszólván csőd előtt áll, mert vagyona kevesbedik, hiszen az állam éveken át nem fizette be alkalmazottaiért az illetékeket, mert nem volt erre kötelezve, mert ez egyáltalán nem állami alkalmazottak számára készült. Ezek a be nem fizetett illetékek hiányoznak. Közel-fekvé lenne, hogy vegyék ki a polgári iskolai tanárságot és ezzel az intézet is megkönnyebbül.

Előterjeszti végül a határozati javaslatot, melyet zajos tapsal fogadtak.

Zigány Zoltán: A tételes törvény lábbal taposásával és még a politikai bölcsesség hiányával van a tanárság nyugdíjügye bekényszerítve a tanítói nyugdíjintézetbe. Ez tart három évtized óta. Szólok azt hiszi, hogy az illetékes körök nem fognak most sem engedni évtizedes igazságtalanságaikból.

Biró Márk (Nagyvárad) kifejti, hogy az állami kartársak támogatására 60 községi iskola képviselői jelentek meg és megelégszenek azzal, hogy kedvező eredmény esetén a jövőben a községi kartársak nyugdíjügyét szorgalmazzák. Ma azonban csakis az állami kartársak igazáért szállnak sikra.

Brandl Vilma (Modor) kívánja, hogy a tanítónők nyugdíjszerű elbírálása tökéletesen ugyanolyan legyen, mint a férfi-tanároké. A polgári iskolai státuszban igen sok a tanítónő, a legtöbbször a férj tanár, de egyéb hozzátartozója van, az is családi vagyonnak kell hogy tekintse a tanítónő nyugdíj-befizetéseit.

Volenszky Gyula támogatja a tanítónők kívánságait. E tekintetben a nyugdíjtervezet 50-ik szakasza így is intézkedik.

Glücklich Vilma fejtegeti, hogy ma minden külön kívánságot alá kell rendelni a köznek. Az esetleges kívánságokat kéri a végrehajtó-bizottsághoz utasítani azzal, hogy a nők ellátása mindenben megegyezzen a tanárokéval.

Simon Lajos a tanítók szövetsége nevében üdvözlö a gyűlést és közli, hogy a tanítótság jogosnak tartja a polgári iskolai tanárság törekvéseit és a nyugdíjintézetre is kedvező lenne, ha a polgári iskolai tanárokat onnét kivennék.

Bacsányi János (Tátra-vidék) kívánja, hogy minden város tanársága a maga vidéke országgyűlési képviselőjét fölkeresse és a támogatást követelje.

Ezután elfogadták egyhangulag Szenes Adolf előadó emlékirat-tervezetét, továbbá Glücklich Vilma és Bacsányi indítványait. Végül kimondták, hogy a nem államiak nyugdíjigénye az államiakkal azonos.

Ezzel az elnök az impozáns lefolyású kongresszus délelőtti munkáját berekesztette.

A tisztelgések.

Dr Kovács János vezetésével Teleszky pénzügyminiszternél járt a kongresszus száz tagu bizottsága. A küldöttség szónoka törvénytelennek jelezte a polgári iskolai tanárság mai nyugdíjellátását.

Teleszky miniszter erre azt válaszolta, hogy nem fogadhatja el a törvénytelen jelzést, mert az új nyugdíjtörvényjavaslat csakis a mai állapotokon indulhatott el és az tény, hogy az állami polgári iskolai tanárság a tanítói nyugdíjintézet tagja volt. Nehézségek vannak arra nézve, hogy ezen változtassanak, mindazonáltal nem zárkózik el a kérés elől és reméli, hogy a pénzügyi bizottsági tárgyalás során a polgári iskolai tanárságot kiveheti a tanítói nyugdíjintézetből. Már a 35 évi szolgálatidő kimondása nehezebben fog menni. Egyáltalán szó nem volt barátja a 35 évi szolgálati idő kimondásának, mert nem vagyunk olyan gazdagok és egyáltalán sokkal több a munka és kevesebb a munkakész, semhogy 35 évi munka után már nyugalomba bocsáthatnók a munkaerőket. (Éljenzés.)

Gróf Zichy János kultuszminiszter a küldöttségnek azt felelte, reméli, hogy a pénzügyi bizottságban kedvező irányban revidálható a nyugdíjtörvénytervezet.

Székelly Ferenc igazságügyminiszter pedig azt mondotta, hogy a tanárság kérése teljesíthető és a kongresszusnak reményt nyújthat a javításra.

A délutáni gyűlés.

Dr Kovács János beszámolt a miniszterelnöktől nyert válaszokról, melyeket kielégítőnek talál azzal, hogy még a 35 évi szolgálatért küzdeni kell.

Zigány Zoltán ezzel szemben nem optimista a miniszteri válaszok meghallgatása után sem, mert a legfontosabb nem az, hogy mely nyugdíjintézetbe tartozik a tanárság, hanem az, hogy 35 vagy 40 évig szolgálnak-e. (Egyfelől taps, másfelől „eláll” kiáltások.) A további teendőkre nézve az ut ugyanaz legyen, amely uton ezt a mai féleredményt elértük. Ime egy paprikás hangulatú kongresszus elérte a féleredményt, holott a puszta kérvényezés és a kultuszminiszterium állásfoglalása nem használt. Kívánja az agitációt, a felvilágosítást, sőt a kényszerítést is, ha kell. Még a magyar sajtót sem tudták eddig helyesen informálni. Sőt még a külföldi sajtót is informálni kell. Törvénszegéssel sujtották a polgári iskolai tanárságot, ennek konstatálása kell hogy bejusson még a külföldi lapokba. Ez

nemzeti szegény volt, de azokra nézve, akik ezt elkövették. Ajánlja még, hogy a végrehajtó bizottság a közigazgatási bíróság döntését provokálja. Ajánlja, hogy kérvényezzünk az országgyűléshez, nem mintha nagyra becsülné...

Kovács János elnök kéri a szót, hogy politikát ne keverjen beszédébe.

Zigány Zoltán kifejti, hogy a kongresszus engedelmével mégis politizálni óhajt. (Halljuk!) Kívánja társadalmi téren is terjeszteni, hogy mindenre nemcsak a tanároknak, hanem az iskolának is szüksége van. Végül kívánja az akciót a népparlament érdekében.

Kovács János elnök nem engedi meg, hogy a kongresszus eljártól távol álló és azzal nehezen összekapcsolható politikai kérdésekre kitérjen. A miniszter egy 30 éves sérelem javítását megígérte. Ezekután szelmalom-harcnak tetszenék minden nagyobb hadakozás. A 35 évi szolgálat érdekében szükségesnek találja a további küzdelmet. Az általános titkos választójog érdekében való vitát meg nem engedi. (Taps és éljenzés.) Szerinte a kongresszus bízzék meg a pénzügyminiszter ígéretében. A 35 évi szolgálat érdekében informálja tovább is a sajtót, az országgyűléshez és a képviselőházhoz fordul és társadalmi téren is agitál.

Tamácska Endre elnöki erőszakoskodást emleget és erősebb eszközök alkalmazását ajánlja, a gyűlés azonban nem akarta meghallgatni. Fejtette ezután, hogy a miniszteriumban csak kétféle tisztviselő van: az egyik rész közönyös, a másik pedig a tanárság ellensége. (Eláll.)

Zigány Zoltán kívánja, hogy a kongresszus megkérdetessék, akar-e foglalkozni az általános és titkos választói joggal?

Dr Kovács János ezt a kérdést nem hajlandó feltenni, politikai kérdéssről, mely ide nem tartozik, nem vitatkozhatnak. (Éljenzés és taps.)

Zigány Zoltán erre visszavonja a maga egész javaslatát.

Kovács János elnök magáévá teszi Zigány javaslatának nem kifogásolt többi pontjait és azokat a kongresszus egyhangulag elfogadta az elnök fogalmazásában.

Tas Ferenc ezután azt indítványozta, hogy a kongresszus a szolgálati időre vonatkozó miniszteri választ ne vegye tudomásul. Békási Lajos, Volenszky Gyula felszólalása után az elnök határozatként kijelentette, hogy a kongresszus szigorúan megmarad mind a két hangoztatott követelmény mellett.

Ezután áttértek a kongresszus napirendje második főpontjához, az állami és nem állami tanárok fizetésügyének tárgyalására. E kérdés előadója Tas Ferenc volt, aki javaslatot terjesztett elő, mint: 1. A polgári iskolai iskolalátogatók (szakfelügyelők) neveztesse ki a VI. fizetési osztályba polgári iskolai főigazgatókká; 2. az állami polgári iskolai igazgatók és tanárok mindenkor közös létszáma osztássék be egyenlően a VII., VIII., IX. és X. fizetési osztályokba; 3. a polgári iskolai segédtanárok osztassanak be egyenlően a IX., X. és XI. fizetési osztályokba; 4. a középiskolai és azon polgári iskolai képesítésű nem állami polgári iskolai igazgatók és rendes tanárok, akik oklevelüket az állami polgári iskolai tanárképzőben vagy az/Erzsébet nőiskolában szereztek,

továbbá az összes segédtanárok fizetése, korpótléka, lakbéré és igazgatói pótléka egészítessék ki ugyanannyira, mint amennyit ez a velük egyenlő szolgálattal bíró állami tanároknál kitesz. Javaslátát részletesen meg is indokolta és hangsúlyozta, hogy számukra tanulmányaik alapján a VI. fizetési osztálynak is meg kellene nyitni és csak a szűkkeblőség volt az oka annak, hogy a különböző előnyökkel járó szakfelügyeletet eddig nem valósították meg. Indítványozta, adja ki a kongresszus a javaslatot a végrehajtó-bizottságnak, hogy alkalmas időben juttassa azt az illetékes hatóságok elé.

A kongresszus Volenszky Gyula, Kolt Lajos, Gurgulits Antal, Bacsányi János és mások felszólalása után az előadó előterjesztéseit egyhangulag magáévá tette.

A végrehajtó-bizottság kiküldése és a beérkezett indítványok letárgyalása után a kongresszus az elnök zárszavával véget ért.

A miniszternél.

Az állami polgári iskolai tanítók küldöttsége nevében Mihalik Sándor, mint a kongresszus társelnöke, kérte a minisztert, hogy a nyugdíjtörvényjavaslat rendelkezései terjesztessenek ki az állami polgári iskolai tanszemélyzetre is. Az állami polgári iskolai tanítók küldöttségét gróf Zichy János miniszter a két államtitkár jelenlétében fogadta és a küldöttség szónokának beszédére adott válaszában kijelentette, hogy mindenekelőtt meg fogja vizsgálni a küldöttség óhajának pénzügyi következményeit. Azután hajlandó lesz a pénzügyminiszter ural és a javaslatnak a pénzügyi bizottságban való tárgyalásai alkalmával is újabb kísérletet tenni arra nézve, hogy érvényesülhessen az az álláspont, amelyet ő kezdettől fogva elfoglalt.

Közvetlenül azután a nem állami (községi, felekezeti, társulati) polgári iskolai tanítók küldöttsége jelent meg a miniszternél a lakásbér és korpótlék rendezése tárgyában. Bíró Márk nagyváradi igazgatónak, a küldöttség vezetőjének, beszédére gróf Zichy János utalt arra, hogy ami az érzelmi momentumokat illeti, teljesen azon az alapon áll velük szemben is, mint az államiakkal szemben, de azok az eszközök, amelyekkel ezen érzelmi momentumoknak eleget tehetne, nincsenek teljesen az ő kezében. Meltányolva a küldöttség kérelmeit, kéri, bizzanak abban, hogy az ügy iránti őszinte szeretettel fogja az előterjesztett óhajokat tárgyalni.

Mindkét küldöttség a miniszter válaszát élénk tetszéssel fogadta.

A kongresszus tagjai ezután négy csoportra oszolva, a kultuszminiszteren kívül Lukács László miniszterelnöknél, dr Teleszky János pénzügyminiszternél és dr Székely Ferenc igazságügyminiszternél is tisztelgtek, akik előtt dr Kovács János, a kongresszus elnöke és Várady János szombathelyi iskolai igazgató adta elő kérésüket.